

មណារីស មហាវិថាមភូមិ រាមាទី៩ និមិត្តរូប

Rama IX Art Museum Foundation

เซเว่นอีเลฟเว่น ร่วมชื่นชมความงามแห่งชีวิต

Rama IX Art Museum Foundation

บริษัท ซี.พี. เซเว่นอีเลฟเว่น จำกัด (มหาชน)
สำนักประชาสัมพันธ์และกิจกรรมสังคม
โทร. 0-2677-1628-9 www.pr7eleven.com

การแสดงผลศิลปะ: **ครั้งแรก**

ยุค

ไมตรี สัมภาษณ์

ณ พี ซี ซี อาร์ต เซ็นเตอร์

4-19 กรกฎาคม 2549

ปิ่นปักผม ลิมปิตา

ประวัติเบื้องต้น	เกิด	3 มีนาคม 2485
	ตาย	ยังไม่ว่างและไม่ตาย รู้เพียงแต่ว่ายังอีกนานกว่าจะตาย
	สถานที่เกิด	เมืองคอน (จังหวัดนครศรีธรรมราช)
	การศึกษา	ประถมและมัธยม ที่โรงเรียนศรีธรรมราชวิทยา
	อาชีพ	อยากเข้าเรียนที่โรงเรียนเพาะช่าง แต่ได้เรียนโรงเรียนช่างก่อสร้าง- อุเทนถวายแทน จบแล้วไปต่อที่วิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพฯ
	ปริญญาตรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
	ปริญญาโท-เอก	ยังไม่ได้เรียน
ชีวิตครอบครัว	แต่งงานแล้วมีภรรยาถูกต้องตามกฎหมายชื่อ พักตร์พริ้ง ลิมปิตา มีลูก 3 คน ประกอบด้วย นายภักดิชาติ นางสาวพาลิกาและนางสาวมณฑิตา ตามลำดับ	
กีฬา	สมัยหนุ่ม	เล่นบาสเกตบอลจนติดทีมชาติ
	เลววัยหนุ่ม	เล่นแบดมินตัน เพื่อลดไขมัน
	ปัจจุบัน	ไม่ได้เล่นกีฬาอะไรเลย ส่วนใหญ่ นั่งๆ นอนๆ และเดินบ้างถ้าต้องการ เคลื่อนไหวตัวเอง
ดนตรี	เล่นไม่เป็น ฟังเป็นอย่างดี	
อาชีพ	เขียนหนังสือตั้งแต่หนุ่มจนถึงปัจจุบัน	
งานอดิเรกในอดีต	เป็นพนักงานการประปานครหลวง	
ผลงานเขียน	เป็นนักเขียนเรื่องสั้น เรื่องยาว และไม่สั้นไม่ยาว รวมแล้วหลายร้อยเรื่อง นวนิยายบางเรื่อง ถูกนำไปสร้างเป็นภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ เช่น ความรักของคุณอุย ดอกเตอร์ครก คนอยู่วัด ยอดคุณลูก บ้านหลังนั้นของใคร เจ้าพ่อจำเริญ ถึงคราวจะเฮง ฯลฯ	

Rama IX Art Museum Foundation

นอกจากนี้ยังมีผลงานสารคดีท่องเที่ยวและบทความอีกจำนวนมาก เช่น ไปเยี่ยมอำมาเมืองจีน
เที่ยวกับเมีย ชิม้าเหล็กทองแดนมะกัน สู้ถิ่นพันเกาะ ยกครอบครัวท่องเมืองกวี
เฮฮาที่ฮานอย ฯลฯ

ผลงานเขียนรูป มีน้อยมากเพราะเพิ่งมาเริ่มหัดเขียนรูปเมื่อปี พ.ศ.2547 นี้เอง
ได้นำผลงานออกประมูลและร่วมแสดงกับศิลปินคนอื่นๆ เพียงไม่กี่ครั้ง
ครั้งแรกเป็นงานประมูลภาพของสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย ที่โรงแรมมิราเคิลแกรนด์
อีกสองครั้งที่สถาบันปรีดี พนมยงค์ และวิทยาลัยเพาะช่าง
ครั้งสุดท้าย ร่วมแสดงภาพในงานนิทรรศการ 100 ภาพ ร้อยกวี 100 ปีพุทธทาส
ณ สวนโมกขพลาราม

ผลงานแสดงเดี่ยว ที่แสดงผลงานคนเดียวจริงๆ จริงๆ ก็เพราะผมมีผลงานเขียนรูปเมื่อมีอายุมากแล้ว
สายเกินไปที่จะเริ่มต้นที่ละนิดทีละหน่อยแบบค่อยเป็นค่อยไป จึงตัดสินใจแสดงเดี่ยว
ระหว่างวันที่ 4-19 กรกฎาคม 2549 ที่ พีซีซี อาร์ต เซ็นเตอร์

ชีวิตปัจจุบัน เขียนหนังสือ สลับกับการเขียนรูป พอเขียนหนังสือเหนื่อยสมอง ก็พักด้วยการเขียนรูป
เขียนหนังสือได้เงินมาซื้อสีและอุปกรณ์เขียนรูป ส่วนการเขียนรูปถึงแม้ไม่ได้เงินแต่ก็มี
ความสุข ทำให้ได้ละลายความเครียด เป็นผลให้เขียนหนังสือได้สั้น

ผลงานอื่นๆ เป็นนายกสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย
เป็นกรรมการในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ทำเนียบรัฐบาล
ร่วมเป็นกรรมการคัดเลือกและเลือกศิลปินแห่งชาติ รางวัลศิลปาธร รางวัลซีไรต์
รางวัลพานแว่นฟ้า รางวัลเซเว่น อวอร์ด ฯลฯ

งานเขียนปัจจุบัน นวนิยายในนิตยสารสกุลไทย กุลสตรี เรื่องผี คอลัมน์นิสต์หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ และ
สยามกีฬารายวัน

ก่อนเป็นเล่ม

ตั้งแต่เกษียณอายุจากการประปานครหลวง ผมใช้เวลาส่วนใหญ่เขียนหนังสือและเขียนรูปซึ่งเป็นงานที่ผมชอบ

เกือบทุกวัน พอเขียนหนังสือเหนื่อยสมอง ผมก็จะพักผ่อนด้วยการเขียนรูป การเขียนรูปพักผ่อนสมองได้จริงๆ เพราะผมเขียนรูปแบบนามธรรม อยากจะเอาแปร่งจุ่มสีอะไรก็ได้ตามใจชอบ จากนั้นก็ป้ายลงไปบนผ้าใบตามใจชอบอีกเช่นกัน ในห้องทำงานของผมจึงมีทั้งกระดาษเขียนหนังสือและเฟรมเขียนรูป เขียนไปเขียนมา ใช้เวลาเพียง 2 ปีกว่าๆ ผมก็ได้รูปเขียนกว่า 100 ชิ้น จะเก็บไว้ดูคนเดียวก็ไม่ดี จึงนำออกมาแสดง

ตอนแรก พอคิดจะแสดงภาพก็ไม่รู้ว่าจะแสดงที่ไหนดี บังเอิญได้พบกับอาจารย์อาภาณี วัฒนกิจเจริญ ซึ่งเป็นอาจารย์เก่าของผมตั้งแต่เรียนอยู่ชั้นมัธยมที่นครศรีธรรมราช ท่านกรุณาแนะนำให้ผมติดต่อ พีซีซี อาร์ต เซ็นเตอร์ ทุกอย่างจึงผ่านพ้นไปด้วยดี

เนื่องจากผมเป็นนักเขียนหนังสืออาชีพ ส่วนการเขียนภาพเป็นเพียงงานอดิเรก ถ้าหนังสือเล่มนี้มีแต่รูปวาดอย่างเดียวไม่น่าจะเหมาะกับผม ผมจึงอดที่จะเขียนเล่าความเป็นมาตั้งแต่เริ่มจับแปรงเขียนภาพจนถึงวันนี้ไม่ได้ เพราะต้องการให้เป็นบันทึกส่วนตัว และถ้าผู้ที่สนใจงานศิลปะได้มาอ่าน อาจจะเป็นประโยชน์ให้กับผู้ที่สนใจลงมือเขียนภาพแบบผมบ้างก็ได้ โดยเฉพาะคนที่พ้นภาระหน้าที่งานประจำและอยู่ในวัยพักผ่อน

ตอนแรกผมจะตั้งชื่อหนังสือรวมผลงานเล่มนี้ว่า “นักเขียนเขียนรูป” ตอนหลังต้องเปลี่ยนชื่อใหม่ เพราะมีคนทักว่าอ่านแล้วไม่ค่อยเข้าใจ ผมจึงต้องเปลี่ยนเป็น “หลากหลายหลากหลายอารมณ์” ซึ่งก็ตรงกับข้อเท็จจริง เพราะเวลาผมเขียนรูปผมก็ต้องมีอารมณ์อยากเขียน ขณะเดียวกันผมชอบใช้สีสดใสหลากหลายด้วย เพราะทำให้จิตใจสบายคลายเครียดได้

ผมขอขอบคุณ อาจารย์เจดโณม และ อาจารย์ณัฏฐพงศ์ จันทราทิพย์ พร้อมทีมงาน ที่ช่วยเหลือให้ความร่วมมือและเปิดโอกาสให้ผมได้แสดงภาพในครั้งนี้

ปณิธิ ลุ่มมีผล

สอบเข้าโรงเรียนเพาะช่าง

สมัยที่ยังเป็นเด็กนักเรียนอยู่ที่เมืองคอน (นครศรีธรรมราช) มีสิ่งที่ผมชอบอยู่ 3 อย่าง อย่างแรกคืออ่านหนังสือ อย่างที่สองวาดรูป และ อย่างที่สามเล่นบาสเกตบอล

ต้องทำความเข้าใจก่อนสักหน่อยว่า ที่ว่าชอบอ่านหนังสือ นั้น หมายถึงอ่านหนังสืออ่านเล่นประเภท นวนิยาย เรื่องสั้น บทความ ส่วนหนังสือเรียนไม่ชอบอ่าน

ผมมีเพื่อนรุ่นพี่อยู่คนหนึ่งชื่อ สมพร ไชยสุนทร นอกจากเป็นคนชักนำให้ผมอ่านหนังสือแล้ว ยังชวนผมวาดรูปด้วย ที่ผมพอจะวาดรูปได้ก็เพราะเพื่อนคนนี้เหมือนกัน เขาพูดถึงการวาดรูปจนผมอยากเป็นนักวาดรูป เพราะลึกลับ แล้วผมมีทุนเดิมที่อยากจะเป็นนักวาดรูปอยู่แล้ว เช่น ในสมุดจดงาน ผมมักจะวาดรูปประกอบลงไปด้วย แต่สิ่งที่ผมชอบวาดมากที่สุดคือภาพทิวทัศน์โดยใช้สีน้ำ ลอกจากภาพถ่ายและภาพวาดที่ได้เห็นจากนิตยสารต่างๆ บางครั้งก็ไปวาดที่ทุ่งนา กับเพื่อน วาดเสร็จจะนำมาติดไว้ที่ผนังห้องนอน ก็รู้สึกเสียดายเหมือนกันที่ภาพเหล่านั้นหายไปหมดแล้ว

ถ้าเทียบฝีมือการวาดรูประหว่างผมกับเพื่อนที่ว่าแล้ว ผมสู้ไม่ได้เลย ถึงจะสู้ไม่ได้ แต่ผมก็รู้ตัวเองว่าเวลาได้วาดรูปที่ไรจะรู้สึกมีความสุข เพราะไม่ต้องใช้สมองคิดมากเหมือนวิชาคำนวณ ผมมีความสุขจนตั้งความหวังไว้ในใจว่า อยากมีอาชีพเป็นนักวาดรูป

ถึงผมจะชอบการวาดรูปมากแค่ไหน แต่ผมก็ไม่ได้วาดอย่างเต็มที่เพราะบังเอิญผมชอบเล่นบาสเกตบอลไปพร้อมๆ กันด้วย ผมจำเป็นต้องเลือกเล่นบาสก่อนเพราะกีฬาเล่นได้เฉพาะตอนยังหนุ่มแน่นเท่านั้น พอแก่ก็เล่นไม่ได้ ส่วนวาดรูปวาดได้จนแก่ ก็เหมือนกับการเขียนหนังสือนั่นแหละ มีอายุมากก็ยังเขียนได้ ขอให้ยกปากกาไว้มือเป็นใช้ได้

เมื่อผมวาดอนาคตไว้เช่นนี้ ฉะนั้นพอผมเรียนจบ ม.6 (ปัจจุบันเรียก ม.3) ผมได้ไปสอบเข้าโรงเรียนเพาะช่าง เพราะรู้ว่าโรงเรียนเพาะช่างสอนวิชาหลักคือวาดรูป

ผมจำได้ว่า ตอนสอบเข้าเพาะช่างนั้น อาจารย์นำเศียรพระพุทธรูปมาวางไว้หน้าห้องเป็นแบบ แล้วให้ผู้เข้าสอบทุกคนวาด นอกเหนือจากการสอบข้อเขียน

การไปสอบเข้าเรียนเพาะช่างของผมรู้ถึงพ่อโดยการรายงานของพี่ชายซึ่งเรียนอยู่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ่อสั่งความมาว่า “ห้ามให้ผมเข้าเรียนเพาะช่าง” โดยพ่อให้เหตุผลว่า เรียนจบแล้วอย่างดีเป็นได้แค่ครูวาดเขียน

ผมยังไม่ได้ทันฟังผลการสอบเข้าเพาะช่างเลยว่าจะได้หรือไม่ได้ ก็ถูกพ่อสั่งห้ามเสียก่อน จึงรู้สึกผิดหวัง และยังผิดหวังมากขึ้น เมื่อรู้ผลภายหลังว่าผมสอบเข้าเพาะช่างได้

ผมไม่อยากขัดใจพ่อ จึงไปเรียนต่อที่โรงเรียนวัดสุทธิวาราม ในชั้น ม.7

ตั้งแต่ผมผิดหวังไม่ได้เข้าเรียนเพาะช่างทำให้ผมหันหลังให้การวาดรูปไม่อยากไปสนใจอีกเลยที่เคยฝันว่าอยากเป็นจิตรกร เป็นนักวาดรูปพังทลายไปจากความรู้สึกตั้งแต่บัดนั้นมา

อยากวาดรูปแต่ไม่กล้า

ผมไม่ได้วาดรูปมานานตั้งแต่ผิดหวังจากไม่ได้เรียนเพาะช่าง กระทั่งทำงานอยู่
การประปานครหลวงจนเกษียณ ระยะห่างกันนานเหลือเกิน คือเกือบ 40 ปีทีเดียว

ถึงจะนานอย่างไร ในจิตใจส่วนลึกของผมนึกอยากวาดรูป เพียงแต่ยังไม่ได้วาดเท่านั้น ทั้งนี้ก็
เพราะบังเอิญผมได้เป็นนักเขียนแทน ผมเขียนทั้งเรื่องสั้น เรื่องยาว สารคดีท่องเที่ยว บทความ ฯลฯ เขียน
ทุกอย่างเท่าที่เขียนได้

มีงานเขียนมากจนไม่อาจจะวาดรูปได้เพราะสมองต้องคิดหาเรื่องมาเขียน มิเช่นนั้นจะเขียนเรื่องไม่ทัน
อีกประการหนึ่ง ผมมีความจำเป็นต้องเขียนหนังสือเพราะเป็นรายได้หลักอย่างหนึ่งนอกจากเงินเดือนหลวง

ผมทำงานอยู่การประปานครหลวงนานหลายปี บังเอิญอีกนั่นแหละที่มีเพื่อนรุ่นพี่ที่สนิทกันมากคือ
คุณสุเทพ สังข์เพชร เป็นคนชอบวาดรูป เรามักไปเที่ยวต่างจังหวัดด้วยกันเสมอ

ทุกครั้งที่ไปเที่ยวต่างจังหวัด คุณสุเทพจะใช้ปากกาตัววาดภาพบ้าง ใช้สีน้ำบ้าง เห็นอะไรก็วาด
คุณสุเทพวาดได้ทั้งภาพคนและภาพวิวทิวทัศน์

ขณะที่คุณสุเทพวาดรูป ผมก็อยากวาดเหมือนกัน แต่ก็ไม่กล้าเริ่มต้นเพราะทั้งการวาดรูปมานาน
รู้สึกอายนที่จะวาดภาพให้ใครเห็น

คุณสุเทพรู้ว่าผมชอบงานศิลปะ จึงพาผมไปดูงานแสดงภาพของศิลปินมีชื่อบ่อยมาก เช่น งานของ
ถวัลย์ ดัชนี, ประเทือง เอมเจริญ, สุชาติ วงษ์ทอง, กมล ทัศนาญชลี, เดชา วราชน และใครต่อใครอีก
หลายคน

ถึงแม้ไม่ได้วาดรูป ได้แค่เดินดู ผมก็รู้สึกชอบและมีความสุข
ผมเคยไปดูงานเขียนรูปของพี่ถวัลย์ ดัชนี ถึงบ้าน ทั้งบ้านที่เชียงรายและบ้านที่กรุงเทพฯ เห็นฝีมือ
และผลงานของศิลปินเอกท่านนี้แล้วทั้งในความสามารถ

ตอนที่ผมไปเที่ยวอเมริกาที่คุณสุเทพ มีโอกาสได้ไปพักที่บ้านคุณกมล ทัศนาญชลี ซึ่งเป็นศิลปิน
ไทยที่ไปสร้างชื่อเสียงอยู่ที่สหรัฐอเมริกาเป็นสิบๆ ปี

ขณะอยู่ที่สหรัฐอเมริกา คุณกมลได้พาผมกับคุณสุเทพนั่งรถไปเที่ยวหลายแห่งในสหรัฐฯ แต่ละ
แห่งที่ไป ไม่ได้ไปเที่ยวกันเฉยๆ ทั้งคุณสุเทพและคุณกมลจะแะวาดรูปสีน้ำไปตลอดทาง พุดง่าย ๆ ก็คือเห็น
ตรงไหนมีทิวทัศน์ดีเป็นไม่ได้ จะต้องหยุดรถแล้วนั่งวาดรูป ทำทางของทั้งสองคนบอกให้รู้ว่ามีมีความสุขที่ได้วาด
รูป ผมมองด้วยความอิจฉา ถึงอย่างไรผมก็ยังไม่กล้าที่จะขอวาดรูปด้วย ทำได้แต่เพียงหากระดาษปากกาออก
มานั่งเขียนหนังสือ

ท่องเที่ยวอยู่ในสหรัฐอเมริกาหลายวัน คุณสุเทพได้รูปเขียนจากฝีมือของตัวเองหลายรูป สำหรับ
ผมได้หนังสือสารคดีเล่มหนึ่ง ชื่อว่า ชีวภาพลัทธิทอแมกกัน

กลับจากเที่ยวสหรัฐอเมริกาที่คุณสุเทพ ผมก็ยังไม่ได้ลงมือวาดภาพอยู่ดี มุ่งแต่เขียนหนังสืออย่าง
เดียว เพราะงานเขียนหนังสือของผมขายได้เงิน แต่การเขียนรูปแน่นอนจะต้องเสียเงินไปก่อนจนกว่างานจะขายได้
ซึ่งอาจจะขายไม่ได้เลยก็ได้

ผมลืมเล่าไปว่า ตอนที่ไปเที่ยวอเมริกาที่คุณสุเทพนั้น นอกจากคุณสุเทพกับคุณกมลจะหาทำเล
วาดรูปแล้ว ยังไปชมงานศิลปะเกือบทุกเมืองที่ผ่านไป ผมจึงพลอยได้เข้าไปเห็นงานดีๆ ของศิลปินระดับโลกด้วย
ขอบอกตรงๆ ว่าถึงแม้ผมชอบงานศิลปะก็จริง แต่วิจารณ์และอธิบายไม่ถูกเลยว่าผลงานของใครดีหรือไม่ดี และ
ทำไมผลงานของศิลปินบางคนจึงได้รับการยกย่อง ที่ได้รับรู้มาบ้างก็จากการอธิบายของคุณสุเทพบ้าง คุณกมลบ้าง
รู้แล้วก็รู้สึกตื่นเต้นกับราคามากกว่าอย่างอื่น เพราะบางภาพของศิลปินชื่อดังของโลกนั้นคิดเป็นเงินไทยราคา
เป็นพันล้านบาทก็มี ส่วนร้อยล้านบาทเป็นเรื่องธรรมดา

ขณะเดียวกันก็อดสงสัยและเห็นใจเจ้าของภาพราคาแพงเหล่านี้ไม่ได้ เพราะตอนมีชีวิตอยู่
ยากจนมาก ผลงานเริ่มขายได้ก็เมื่อได้จากโลกนี้ไปแล้ว

ชีวิตของศิลปิน(บางคน) ก็น่าสงสัยอย่างนี้แหละ ที่ว่านี้หมายถึงในอดีต ส่วนปัจจุบัน ศิลปินที่
มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของวงการศิลปะนั้นต่างก็ร่ำรวยเป็นเศรษฐีไปตามๆ กัน ไม่ต้องไปดูถึงต่างประเทศ
ศิลปินของไทยก็มีฐานะดีหลายคน เช่น ถวัลย์ ดัชนี, เฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์, ประเทือง เอมเจริญ เป็นต้น
โดยเฉพาะถวัลย์ มีฐานะเรียกได้ว่าเป็นคนร่ำรวยโดยไม่ขัดเขิน ที่สำคัญไม่ได้มีอาชีพอย่างอื่นเลย นอกจาก
วาดรูปขายอย่างเดียว แถมยังใช้เวลาน้อยด้วย ผมเขียนนวนิยายเรื่องยาว เรื่องหนึ่งๆ ต้องใช้เวลาหลายเดือน
บางเรื่องก็เป็นปี ได้ค่าตอบแทนอย่างดีก็ไม่เกิน 2 แสนบาท ทว่าถวัลย์ ใช้เวลาวาดรูปแต่ละรูปไม่ถึง 5 นาที
ขายได้ไม่ต่ำกว่า 5 แสนบาท

เมื่อได้ใกล้ชิดกับศิลปินมีชื่อของไทย ผมจึงรู้สึกอิจฉา อีกทั้งยังทำให้ผมคิดขึ้นมาได้ว่าคนเขียนรูป
ดีกว่าคนเขียนหนังสือ

ที่ว่าดีกว่า หมายถึง การเขียนรูปเป็นสากลไม่ต้องแปล คนทั่วโลกทุกภาษา ทุกวัย ทุกเพศ เห็นภาพ
ศิลปะแล้วเข้าใจได้ ส่วนหนังสือโดยเฉพาะหนังสือไทย อ่านได้เฉพาะคนไทย ถ้าจะให้ฝรั่งอ่านจะต้องแปลเป็น
ภาษาอังกฤษ หรือจะให้คนญี่ปุ่นอ่านก็ต้องแปลเป็นภาษาญี่ปุ่น ส่วนภาพวาดไม่ต้องแปล

ถึงผมจะคิดได้อย่างนี้และรู้ว่าเป็นความจริงที่สุทธระหว่างเขียนรูปกับเขียนหนังสือ แต่ผมก็ยัง
ไม่กล้าทิ้งปากกาเปลี่ยนไปจับแปรงเขียนรูป ยังไงๆ ก็ยังไม่มั่นใจ เพราะผมรู้ว่าคนที่เขียนรูปให้ได้คุณภาพดี
จนได้รับความเชื่อถือในวงการศิลปะได้นั้น จะต้องค่อยๆ สะสมความสามารถทีละเล็กละน้อย เก็บสะสมไว้จน
พอ ไม่ใช่ว่าอยู่ๆ จะทำงานศิลปะได้ดีถึงระดับที่วงการยอมรับ

เมื่อคิดถึงตรงนี้ทำให้ผมยิ่งกลัวมากขึ้น อย่าว่าจะเริ่มต้นเขียนรูปเลย แม้แต่เพียงคิดว่าวาดรูปก็
กลัวๆ กลัวๆ ยังไงพิกล ผมจึงปล่อยความอยาก ที่อยากวาดรูปเก็บไว้ก่อน

รู้จักกับอาจารย์ประกิต (จิตร) บัวบุศย์

ตอนไปพักอยู่ที่บ้านคุณกมล ทศนาญชลี ที่อเมริกา พอจะกลับเมืองไทย คุณกมลได้ฝากสื่อน้ำมันอย่างดีสำหรับการเขียนรูปมาให้อาจารย์จิตร บัวบุศย์ ซึ่งเป็นอาจารย์ของคุณกมลสมัยเรียนอยู่เพาะช่าง

ที่คุณกมลเลือกผมให้นำสไปให้อาจารย์จิตรก็เพราะบ้านของผมอยู่ที่ถนนเทพารักษ์ จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งตั้งอยู่ใกล้ๆ กับบ้านของอาจารย์จิตร ซึ่งอยู่ที่ซอยแบริ่ง ลำโพง พร้อมกับได้เขียนแผนที่ทางไปบ้านของอาจารย์ให้ผมด้วย

โดยส่วนตัวผมรู้จักอาจารย์จิตรมาบ้างเพราะท่านเป็นนักประวัติศาสตร์ที่มีชื่อเสียง อีกทั้งยังเคยเป็นอาจารย์พิเศษของภรรยาผมด้วย

วันที่ผมนำสไปมอบให้อาจารย์จิตร ท่านกำลังนั่งเขียนรูปสื่อน้ำมันอยู่ที่บ้านพอดี ผมมองผลงานของท่านที่กำลังเขียนค้างอยู่อย่างสนใจ ผมจำได้ว่าเป็นภาพทิวทัศน์ที่มีใบไม้สีเขียวตามลวดลายที่ท่านถนัด

เมื่ออาจารย์จิตรเห็นว่าผมสนใจ จึงได้เข้าไปในห้อง ยกผลงานของท่านมาให้ผมดูหลายรูป ต้องยอมรับว่าฝีมือของท่านสวยงาม ส่วนจะสวยอย่างไรอธิบายไม่ถูก

มารู้ภายหลังจากคุณสุเทพซึ่งเป็นลูกศิษย์คนหนึ่งของอาจารย์จิตรว่า ท่านวาดภาพสื่อน้ำมันในแนวอิมเพรสชันนิสต์ หมายถึงเขียนการเขียนภาพทิวทัศน์ที่ประทับใจ ถ่ายทอดความรู้สึกลงบนผืนผ้าใบ

คุณสุเทพเล่าต่อว่า อาจารย์จิตรวาดภาพแนวนี้นานมาก มีผลงานหลายชิ้นเก็บไว้เฉยๆ นานหลายสิบปีเพราะมีไปทำงานด้านค้นคว้าทางประวัติศาสตร์ชาติไทย จนแทบลืมผลงานของตัวเอง กระทั่งคุณกมลไปเห็นเข้าจึงนำมาปิดฝุ่นใส่กรอบเสียใหม่ นำไปแสดงที่สหรัฐอเมริกา ปรากฏว่าได้รับความสนใจจากผู้รักงานศิลปะงานบางชิ้นขายได้เงินหลายแสนบาท หลังจากนั้นงานของท่านได้รับการยกย่องมากขึ้นเรื่อยๆ จนเป็นที่ต้องการของนักสะสมงานศิลปะ ชนิดว่ามีเท่าไรก็จะมีคนมาขอซื้อถึงบ้าน

อาจารย์จิตรจึงกลับมาทำงานศิลปะอีกครั้งเมื่ออายุปาเข้าไปตั้ง 80 กว่าปีแล้ว ปัจจุบันอายุ 90 กว่าปีแล้วก็ยังเขียนภาพ

ช่วงที่อาจารย์จิตร อายุยังไม่มากเหมือนวันนี้ ท่านได้เดินทางไปตระเวนเขียนรูปที่สหรัฐอเมริกา ครั้งละเป็นเดือนๆ

ครั้งหนึ่งตอนอยู่เมืองไทยผมเคยติดตามอาจารย์จิตรไปที่เชียงใหม่ นอกจากไปเที่ยวแล้วยังได้ถือโอกาสดูการทำงานของท่านด้วย

อาจารย์จิตรมีผลงานไม่มากนัก จึงไม่ค่อยได้แสดงงานเดี่ยว แต่จะร่วมแสดงงานกับศิลปินคนอื่น ๆ ถ้าผมรู้ว่ามีงานของอาจารย์จิตรแสดงที่ไหนผมมักจะตามไปดูเสมอ

ได้ดูผลงานอย่างละเอียดของอาจารย์จิตรแล้ว บอกได้เลยว่าผมไม่มีทางทำงานในแนวของท่านเป็นอันขาด เพราะทำไม่ได้ ฉะนั้นแทนที่จะเป็นกำลังใจให้อาจารย์จิตรเขียนรูป กลับรู้สึกท้อแท้อย่างบอกไม่ถูก

ก็เหมือนกับได้เห็นงานของ ถวัลย์ ดัชนี ของ กมล ทศนาญชลี ก็เป็นอีกแบบอย่างหนึ่งที่ไม่มีทางเลียนแบบได้เลย ยิ่งเป็นงานละเอียดแบบของ จักรพันธ์ โปษยกฤต ไม่ว่าชาติไหนหรือชาติไหนไม่มีทางว่าผมจะเลียนแบบได้

Rama IX Art Museum Foundation

เริ่มเขียนภาพ

หลังเกษียณอายุจากการประปา 1 ปี (พ.ศ.2546) ผมได้เดินทางไปเยี่ยมลูกสาว

พาลิกา ลิ้มปชาติ ที่นครชิคาโก สหรัฐอเมริกา และถือโอกาสไปแสดงความยินดีที่ลูกเรียนสำเร็จได้ปริญญาโทด้วย

เมื่อไปถึงที่นั่นแล้ว ลูกได้พาไปเที่ยวที่เมืองอื่นๆ ด้วย เช่นที่นิวยอร์กและวอชิงตัน ดีซี แต่ส่วนใหญ่จะอยู่ที่ชิคาโก

ผมมีโอกาสได้ไปชมพิพิธภัณฑ์ที่ใหญ่ที่สุดของนครชิคาโกด้วย

ที่พิพิธภัณฑ์แห่งนี้มีของเก่าและโบราณวัตถุให้ดูจำนวนมาก ใครสนใจอย่างไรรู้ดูอย่างนั้นเพราะถ้าดูให้ครบทุกห้องคงต้องใช้เวลาหลายวัน

ผมเลือกดูเฉพาะงานศิลปะซึ่งมีทั้งภาพเขียน รูปปั้น และประติมากรรม เฉพาะงานศิลปะที่มีแสดงไม่น่าจะต่ำกว่าหมื่นชิ้น แต่ละชิ้นล้วนแต่มีค่าที่คิดออกมาเป็นเงินแทบไม่ได้เลย ที่นี่เป็นที่รวมของภาพเขียนของศิลปินที่มีชื่อของโลกทั้งในปัจจุบันและที่ลาโลกไปแล้ว

มีงานศิลปะอยู่ภาพหนึ่งมีขนาดใหญ่ กว้างประมาณ 3 เมตร ยาว 4 เมตร ไขว้อยู่ที่ผนังห้องในสุด นับเป็นภาพที่มีคนให้ความสนใจเข้าไปจ้องมองดูมากที่สุดด้วย ผมเองก็ต้องเดินเข้าไปใกล้ ๆ ซึ่งเห็นที่ผนังเขียนของศิลปินนอกนั้นไม่เห็นอะไรเลย เพราะทั้งภาพมีแต่สีดำ มองเหมือนกระดานดำในห้องเรียน

ทุกคนที่เข้าไปยืนชมภาพนี้มักจะหันมามองหน้ากันแล้วก็ยิ้มให้กันเหมือนกับจะบอกว่า เราเข้ามาดูอะไรกันนี้ เพราะไม่เห็นว่าจะมีอะไรให้ดู

จากการได้เห็นภาพศิลปะชิ้นนี้แหละทำให้ผมเกิดความคิดขึ้นมาเองว่า งานศิลปะก็คือศิลปะ ที่เป็นอะไรก็ได้ แม้ไม่มีอะไรเลยมีแต่สีดำ ก็ยังทำให้มีคนสนใจ อย่างน้อยๆ ก็ทำให้มีคำถามขึ้นมาในใจว่า นี่เรากำลังดูอะไรอยู่ และในสีดำที่เราได้เห็นนั้น สามารถนึกถึงอะไรก็ได้ ก็เหมือนเราดูเข้าไปในความมืดอยากให้เห็นอะไรก็นึกเองได้

เห็นภาพศิลปะที่ทาสีดำทั้งแผ่นที่วุ่นแล้ว ทำให้ผมตัดสินใจได้ทันทีว่า กลับเมืองไทยควรลงมือวาดภาพได้เลย ไม่ต้องกลัวว่าจะดีหรือไม่ดี และไม่ต้องอายใครทั้งนั้น เพราะงานศิลปะนั้นของใครของมัน คนชอบก็ว่าดี คนไม่ชอบก็ว่าไม่ดี อีกประการหนึ่งที่ทำให้ผมมีกำลังใจก็คือ บังเอิญมีข่าวว่าลิงที่สวนสัตว์แห่งหนึ่งในสหรัฐอเมริกาวาดรูปขาย ขายดีเสียด้วย

เมื่อมีข่าวเรื่องลิง ทำให้ผมนึกถึงช่างที่ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย จังหวัดลำปาง ที่นั่นก็ให้ช้างวาดรูปเหมือนกัน หรือที่สวนสัตว์สามพรานก็ให้ช้างวาดรูปขายนักท่องเที่ยว

แม้ช้างกับลิงก็ยังไม่วาดรูปได้ แล้วทำไมผมซึ่งน่าจะฉลาดกว่าสัตว์ทั้งสองชนิดนี้จะวาดรูปบ้างไม่ได้

กลับถึงเมืองไทยผมจึงตัดสินใจลงมือหัดวาดภาพทันที โดยไปขอร้องให้คุณสุเทพช่วยจัดการหาอุปกรณ์ในการวาดภาพให้

คุณสุเทพถามผมว่าอยากวาดภาพด้วยสีน้ำ สีอะคริลิก หรือสีน้ำมัน พร้อมกับอธิบายถึงสรรพคุณของสีแต่ละประเภท

ผมตัดสินใจขอใช้สีอะคริลิกด้วยเหตุผลว่าสีน้ำวาดยากมาก ขี้เกียจบังคับการสีไหลของสีเพราะเคยวาดสีน้ำมาก่อนสมัยหนุ่ม ครั้นจะใช้สีน้ำมันก็คงไม่สะดวกเพราะถ้าวาดในห้องแอร์กลิ่นจะเหม็น ถ้าปิดแอร์ก็จะร้อน ต้องวาดนอกบ้าน ซึ่งไม่อยากวาดให้ใครเห็น อายเขา

ส่วนการใช้สีอะคริลิกจะเหมาะกับผมที่สุด สามารถนั่งบ้าวาดรูปในห้องคนเดียวได้

คุณสุเทพได้พาผมไปซื้อสีอะคริลิกเป็นหลอดๆพร้อมกับซื้อเฟรมผ้าใบและแปรงสำหรับวาดภาพให้ด้วย

คุณสุเทพไม่ถามว่าผมจะวาดรูปแนวไหน และก็ไม่ได้แนะนำด้วย คงต้องการให้ผมวาดรูปได้อิสระมากกว่าอย่างอื่น

ถึงตอนนี้ผมต้องตัดสินใจอีกครั้งว่าจะวาดภาพแนวไหนดี ที่ไม่เขียนแน่ๆ คือภาพเหมือนที่เขียนแล้วเหมือนภาพถ่ายเพราะเขียนยาก อีกทั้งยังต้องใช้ความละเอียด กว่าที่จะเขียนเสร็จแต่ละภาพคงเหนื่อยหมดแรงและคงต้องใช้เวลาหลายวัน อีกอย่างหนึ่งที่ผมไม่ทำแน่ๆ ก็คือการเริ่มต้นหัดวาดรูปตั้งแต่ ก.ไก่ แปลว่า จะต้องหัดเอาดินสอเขียนวงกลม สีเหลี่ยม และอื่นๆ เช่นการผสมสี ตามหลักสูตรการเขียนรูปเบื้องต้น ที่จริงถ้าทำได้ก็ดี เพราะเป็นพื้นฐานในการที่จะวาดรูปให้ได้ดีในอนาคต แต่สำหรับผม ผมมีอายุมากแล้ว เหลือเวลาอยู่ในโลกนี้น้อย ชินเริ่มต้นวาดรูปตั้งแต่ ก.ไก่ ผมอาจตายเสียก่อนที่จะได้วาดภาพลงสีที่ผู้ใหญ่วาด ผมจึงขอข้ามขั้นด้วยตัวของผมเอง โดยการวาดภาพในสไตล์ที่เรียกเป็นภาษาไทยว่า นามธรรม

วาดภาพแบบนามธรรมน่าจะสบายใจเพราะไม่ต้องยึดรูปแบบ จะใช้สีป้ายลงไปบนพื้นผ้าใบอย่างไรก็ป้ายลงไปได้ตามใจชอบ ผลงานออกมาจะดีหรือไม่ดีก็คงไม่เป็นไร เพราะได้ตัดสินใจลงไปแล้ว

ถ้าวาดและศึกษาไปเรื่อยๆ ก็คงจะดีเอง ซึ่งเมื่อปรึกษาคุณสุเทพแล้วคุณสุเทพก็เห็นด้วย คือปล่อยให้ผมทำตามใจชอบ

ผลงานชิ้นแรก

ผมใช้ห้องเขียนหนังสือเขียนรูป โดยเอาเฟรมผ้าใบวางบนเก้าอี้ยาวเดี่ยวๆ ซึ่งเดิมผมทำไว้สำหรับเก็บของ แล้วพึ่งเฟรมกับผนังห้อง ลากเก้าอี้ตัวเล็กๆ เข้าไปนั่ง

เฟรมแรกที่ใช้เขียนรูปมีขนาดเล็กแค่ 20 x 30 เซนติเมตร ก่อนลงมือเขียนภาพต้องตั้งหลักนานมาก เพราะไม่รู้ว่าจะเขียนอะไรถึงจะดี ถ้าเป็นภาพเหมือนคงจะเริ่มต้นได้เลย โดยเอาแบบมาวางแล้วเขียน เช่น เอาแจกันดอกไม้หรือเอาผลไม้มาจัดวางเป็นแบบ แล้ววาดตามทีเห็น แต่อย่างที่ผมบอกไว้ตั้งแต่ตอนแรกๆ แล้วว่าผมไม่ต้องการเขียนภาพเหมือน ผมอยากเขียนภาพนามธรรมที่ไม่เหมือนของจริงแต่ดูแล้วสวยอะไรทำนองนั้น ก็เพราะตั้งใจคิดแบบที่ตัวเองจึงทำให้ผมเริ่มต้นไม่ถูก

ก่อนหน้านี้ ตั้งแต่ผมตั้งใจจะเขียนภาพ ได้พบกับ คุณสมชาย อู่ละพันธุ ซึ่งเป็นเพื่อนรุ่นพี่ของผม ที่มีความสนใจเขียนภาพหลังจากเกษียณอายุเหมือนผม คุณสมชายบอกว่า เขียนภาพแบบที่เรียกว่าแอ็บสแตร็ค (นามธรรม) นั้นยาก ก็เพราะแบบนี้คุณสมชายจึงไม่เขียน หันไปเขียนภาพเหมือนด้วยสีน้ำแทน

คุณสมชาย เคยเป็นผู้จัดการธนาคาร เป็นนักธุรกิจใหญ่ หลังจากเลิกกิจการได้เขียนภาพสีน้ำอย่างจริงจังถึงขนาดจ้างครูมาสอน

คุณสมชายได้แสดงผลงานไปแล้วหลายครั้ง ปรากฏว่าพบกับความสำเร็จพอสมควรครับ ผมเคยไปดูงานเขียนของคุณสมชาย ยอมรับว่าเขียนภาพสีน้ำได้ดีมาก

ทว่าถึงอย่างไรผมก็ยังไม่เขียนตามแบบของคุณสมชาย เพราะเขียนไม่ได้นั่นเอง ยิ่งไงๆ ผมก็อยากเขียนภาพนามธรรมอยู่ดี เพียงแต่ยังไม่ออกว่าจะเขียนอย่างไร เริ่มต้นที่ไหนเท่านั้น

ผมเคยฟังอาจารย์ประเทือง เอมเจริญ ศิลปินแห่งชาติ ที่มีฝีมือชั้นยอดของเมืองไทย ให้สัมภาษณ์ในรายการทีวีนานมาแล้วว่า เวลาจะเขียนภาพจะต้องสร้างความรู้สึกให้ได้เสียก่อน พร้อมกับต้องมีจินตนาการ ฟังแล้วรู้เลยว่า การเขียนรูปกับการเขียนหนังสือเหมือนกันยิ่งงี้ยังงั้น ผิดกันตรงที่เวลาเขียนหนังสือจะใช้ปากกาหรือไม้ก่ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์พิมพ์ลงไปในกระดาษ ส่วนนักวาดรูปใช้พู่กันหรือไม้ก่แปรงจุ่มสีวาดลงไปในผืนผ้าใบ

เรื่องการเขียนหนังสือผมถนัด เวลานึกอะไรได้ก็เขียนหนังสือตามทีนึกได้เลย แต่การวาดรูปเริ่มต้นก็นึกไม่ออกเสียแล้ว แล้วจะเขียนภาพลงไปได้อย่างไร

ผมเริ่มนึกถึงช่างที่ล่ำป้างขึ้นมาอีก เวลาช่างวาดรูปที่คนเลี้ยงเอาแปรงจุ่มสีส่งให้มัน มันก็จะวาดรูปลงไปในผืนผ้าใบ โดยผมเชื่อว่าช่างไม่ได้คิดว่าจะวาดภาพอะไรแน่ คนเลี้ยงส่งแปรงให้วาดรูปมันก็วาดภาพที่วาดออกมาบางรูปดูดีมาก จนนักท่องเที่ยวดูต่างชาติที่เป็นฝรั่งขอซื้อไปใส่กรอบก็มีไม่น้อย

การนึกถึงช่างวาดรูปทำให้ผมกล้าตัดสินใจบีบหมึกออกจากหลอด แล้วใช้แปรงเล็กๆ จุ่มสีที่ผสมน้ำพอควร แล้ววาดหรือจะเรียกว่าป้ายก็ได้ลงไปในผืนผ้าใบ

งานชิ้นแรกที่ผมใช้แปรงจุ่มสีวาด ซึ่งมีทั้งสีดำ สีแดง สีเหลือง และสีน้ำเงิน ออกมาเลอะเทอะ สีเน่า ไม่ค่อยสดใสเหมือนกับภาพของศิลปินที่ผมเคยเห็น

ผลที่สุด ผมต้องทำลายภาพนี้ด้วยการเอาสีดำทาทับ ที่ต้องรีบทำลายก็เพราะไม่อยากให้ใครมาเห็น ผมพยายามใช้สีวาดลงไปบนเฟรมอีกหลายภาพ แต่ก็เหมือนเดิม คือได้ผลออกมาไม่ดีเลย แล้วก็ต้องใช้สีดำบ้าง สีขาวบ้างทาทับ

บังเอิญมีนิตยสารของฝรั่งอยู่เล่มหนึ่ง ภายในเล่มมีรูปถ่ายสี บางภาพมองเข้าไปแล้วเหมือนงานศิลปะ ผมจึงฉกฉวยเอาภาพสีในหนังสือเล่มที่เวลานี้มาเป็นแบบเขียนภาพ โดยพยายามลอกสีให้เหมือนที่ให้เห็นในภาพที่ต้องลอกก็เพราะยังนึกใช้สีเองไม่เป็น

ภาพเล็กนิดเดียว แต่ผมใช้เวลาวาดภาพอยู่นานเกือบ 2 ชั่วโมง โดยใช้วิธีเอาดินสอร่างแบบเสียก่อน แล้วระบายสีลงไป

ภาพออกมาในความรู้สึกของผมน่าจะพออยู่ได้ ผมจึงได้นำผลงานชิ้นแรกของผมไปอวดคุณสุเทพ

คุณสุเทพดูผลงานของผมแล้วไม่ได้บอกว่าดีหรือไม่ดี เพียงแต่พูดให้กำลังใจผมว่า ผมไปได้ หมายถึงให้ผมวาดรูปต่อไปได้เลย แล้วจะดีขึ้นเอง

การใช้สี

หลังจากผมผลิตงานชิ้นแรกออกมาได้ คุณสุเทพแนะนำว่า ให้เอางานชิ้นแรกเป็นแบบ เพื่อเขียนภาพให้มีขนาดใหญ่ขึ้น ก็จะได้ภาพอีกภาพที่อาจจะสวยกว่าชิ้นแรกก็ได้

แล้วผมก็ได้ทำอย่างที่คุณสุเทพแนะนำ ปรากฏว่าได้ภาพออกมาไม่ดีเลย แข็งๆ ยังไงพิกล ผมจึงต้องเอาสีดำทาทับ เพราะเมื่อเห็นว่าไม่ดีก็ไม่ว่าจะเก็บไว้ทำไม

มาถึงจุดนี้เริ่มรู้ว่าการวาดภาพแบบนามธรรมไม่ใช่่ง่ายเลย อยู่ๆ จะป้ายสีลงไปบนผ้าใบอย่างไร แล้วป้ายไปป้ายมามากจะได้ภาพออกมาดูไม่ได้ บางครั้งกลายเป็นสกปรกเลอะเทอะ สีที่ทับกันแทนที่จะสวยกลับมีสีหมองคล้ำเหมือนน้ำครำ ดูไม่สบายตาเลย เพิ่งมารู้ตอนหลังว่าสีที่เวลานี้ นักวาดรูปเรียกว่า สีเน่า นึกว่าในโลกนี้มีแต่น้ำเน่า ที่แท้สีเน่าก็มีเหมือนกัน

การเขียนรูปถ้าใช้สีโน่นสีนี้โดยไม่เข้าใจในการใช้สี สีก็จะออกมาเน่าๆ อย่างที่ว่า

ผมทดลองวาดภาพโดยใช้สีตามใจตัวเอง ปรากฏว่าไม่สำเร็จ ออกมาเน่ามากกว่าดี เพื่อไม่ให้เสียเฟรมซึ่งซื้อมาในราคาไม่ค่อยจะถูกนัก เวลาผมเขียนภาพใดจนสีเน่า ผมก็จะทาสีขาวทับบ้าง สีดำทับบ้างอย่างที่เคยทำ เพื่อนำมาใช้ใหม่ได้

ด้วยเหตุดังกล่าว ผมหัดเขียนรูปอยู่เพียงไม่กี่เดือน ผมจึงมีเฟรมที่มีสีดำและสีขาวทาที่ขอบเฟรม

โชคดีที่เฟรมเหล่านี้ยังใช้งานได้ ไม่ต้องทิ้ง

เมื่อผมเล่นสียังไม่เป็น ยังไม่รู้ว่าสีอะไรควรอยู่กับสีอะไร ผมจึงต้องหันไปสังเกตสีของภาพถ่ายในนิตยสารต่างๆ พร้อมกับศึกษาการใช้สีของศิลปินที่มีชื่อเสียงทั้งของไทยและเทศ โดยไปขอดูหนังสือรวมภาพศิลปะจากคุณสุเทพเช่นเคย เพราะมีให้ผมดูจำนวนมาก ถึงตรงนี้ทำให้ผมนึกถึงการเขียนหนังสือ ก่อนที่ผมจะเป็นนักเขียนเรื่องสั้นและเรื่องยาวได้ ผมก็ต้องอ่านหนังสือของนักเขียนอาวุโสที่มีชื่อเสียงหลายท่าน แล้วจับทางวิธีการเขียนของท่านเหล่านั้น

เขียนเรื่องสั้นใหม่ๆ ก็เหมือนเป็นการเลียนแบบจากนักเขียนรุ่นพี่ แต่พอนานๆ เข้า ก็จะเป็นรูปแบบเฉพาะของเราเอง

การเขียนรูปก็คงเหมือนกัน จำเป็นต้องเลียนแบบการใช้สีจากศิลปินมีชื่อ ผมคิดเช่นนั้น

วิธีการของผมก็คือพยายามจำว่าศิลปินเขาใช้สีอะไรอยู่ใกล้กับสีอะไร ภาพจึงออกมาดูแล้วสวยได้อารมณ์

การใช้สีให้เหมาะสมจึงพอจะผ่านปัญหาไปได้บ้าง เพราะผมซื้อสีสำเร็จรูปที่ผสมเป็นสีต่างๆ นำมาใช้งานได้เลย เช่น ชมพู เขียวอ่อน ม่วง น้ำตาล ผมไม่ต้องมาผสมเอง

เพียงแค่พอหัดเขียนรูปมากขึ้น ถ้าจะใช้สีเป็นหลอดที่ผสมเป็นสีต่างๆ มาแล้ว จะมีราคาแพง ผมจึงหันไปใช้สีที่เป็นกระป๋อง โดยเลือกซื้อสีหลักๆ หรือแม่สีมาเพียง 3 สีเท่านั้น คือ สีแดง สีน้ำเงินและสีเหลือง ยากได้สีอื่นๆ ก็เอาแม่สีมาผสมกัน เช่นอยากได้สีส้มก็เอาสีแดงกับสีเหลืองผสมกัน

เวลาผมจะใช้สีแปลกไปกว่าแม่สี ผมก็จะโทรศัพท์ไปสอบถามคุณสุเทพ ว่าจะต้องเอาสีอะไรผสมกับสีอะไร แล้วก็จำไว้ เก็บไว้ผสมเองเวลาจะใช้

การผสมสีใช้เองก็ดีไปอย่าง คือทำให้ตื่นเต้นดี เพราะจะได้สีออกมาแปลกตา แต่มีข้อเสียตรงที่กะให้พอดียาก ถ้าผสมมากเกินไป ใช้สีแล้วจะเหลือทำให้ต้องทิ้ง หากผสมน้อยเกินไป ใช้ไม่พอต้องผสมใหม่ ซึ่งยากมากที่จะให้มีสีเหมือนที่ผสมใช้ไปแล้ว

อีกอย่างหนึ่งที่เป็นปัญหาสำหรับผมในการใช้สี ก็คือบางครั้งผมต้องการสีเรียบไม่ต่างแต่ทำไม่ได้ บางครั้งต้องทาทับหลายครั้งเพื่อให้สีเรียบเสมอ แต่กลับได้สีเน่าๆ ยังไงพิกล

สำหรับเรื่องนี้ คุณเกษียร ลิทธิศาสตร์ ซึ่งเป็นเพื่อนสนิทของคุณสุเทพ และเป็นศิษย์เก่าเพาะช่างรุ่นเดียวกันได้แนะนำผมว่า การใช้สี โดยเฉพาะในการเขียนภาพนามธรรม ไม่จำเป็นต้องให้สีเรียบสนิทก็ได้ ทุกอย่างขึ้นอยู่กับอารมณ์ของภาพ

เมื่อพูดถึงการใช้สี ผมมีโอกาสได้พบกับอาจารย์พิษณุ ศุภนิมิตร ซึ่งท่านเป็นทั้งนักเขียนและศิลปินวาดรูป พอรู้ว่าผมสนใจอยากจะเป็นคนเขียนภาพ ท่านก็ให้กำลังใจผม โดยพูดท่านเองว่า เขียนไปเถอะ เพราะปกติที่ไว้วาดรูปนั้นมีสีสวยอยู่แล้ว เราเพียงเอาแปรงจุ่มสีแล้วทาลงไปบนผืนผ้าใบ มันก็จะสวยขึ้นมาเองแหละ ฟังแล้วง่ายดี แต่จะปฏิบัติได้หรือไม่ก็คงต้องพยายามต่อไป

รูปแบบเฉพาะตัว

ผมลองศึกษาประวัติความเป็นมาของศิลปินที่มีชื่อเสียงของไทย สิ่งที่ได้ชัดก็คือทุกคนมีรูปแบบของตัวเองโดยเฉพาะ เห็นแค่รูปก็รู้ได้ทันทีว่าเป็นผลงานของใคร เช่นพอเห็นภาพของถวัลย์ ดัชนี ก็รู้ได้เลยว่าเป็นของศิลปินผู้นี้ หรืองานของ ประทีป เอเมเจอร์ ของ ช่าง มุลพินิจ ของ กมล ทัศนาญชลี ฯลฯ ก็มีรูปแบบเฉพาะตัว แค่เห็นก็รู้ได้ว่าเป็นงานของผู้ใด

ปัญหาอยู่ที่ว่า ทำอย่างไรถึงจะให้พอมองเห็นผลงานของผม ก็รู้ได้ทันทีว่าเป็นงานของโมตรี ลิ้มปิตาติ และต้องหมายถึงเป็นงานศิลปะที่ดีด้วย ผมก็คิดค้นไปไกลตามนิสัย

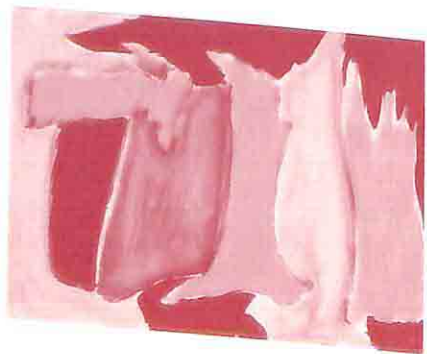
ศิลปินที่เอ่ยนามมาแต่ละท่านได้ทำงานศิลปะมานานหลายสิบปี ก็ตั้งแต่หนุ่มจนแก่ แต่ตัวผมเองเริ่มต้นเมื่อแก้มืออายุเกิน 60 ปีเข้าไปแล้ว จึงรู้สึกหวาดๆ อยู่เหมือนกันว่าจะไปได้สักกี่น้ำ อาจจะตายเสียก่อนที่จะค้นหาตัวเองพบก็ได้ แต่ก็ไม่เป็นไร เพราะสาระสำคัญอยู่ที่ทำให้ผมมีความสุขดังกล่าวแล้ว เมื่อมีความสุขเพียงแค่นี้ได้เอาแปรงจุ่มสีทาลงไปบนผืนผ้าใบก็ถือว่าเลือกงานในบ้านปลายชีวิตได้ถูกต้องแล้ว

ตั้งแต่ผมเริ่มเขียนรูป ผมก็เขียนหนังสือบ่อยลง เพราะรู้สึกว่าเขียนรูปเหนื่อยน้อยกว่า ข้อเสียในการเขียนรูปมีอยู่อย่างเดียวนั่นคือเปลืองเงิน ทั้งค่าสี ค่าเฟรมและค่าใส่กรอบก็ต้องเสียค่ากรอบรูปอีก ส่วนการเขียนหนังสือจะได้เงิน ทั้งนี้ก็เพราะผมเขียนหนังสือมานาน ส่งไปที่ไหนก็จะได้รับการลงพิมพ์ แต่ก็แปลกพอมีเวลาว่างในระยะหลังๆ มานี้ ผมมักเลือกเขียนรูปต่างๆ ที่ไม่ได้เงิน มีแต่เสียเงินก็ไม่เป็นไรเพราะบางครั้งเงินก็ไม่สำคัญ

ถึงตอนนี้ ผมจะไปซื้อสีและเฟรมเอง เพราะไม่ยอมรับว่าคนสุเทพเหมือนเคย พอได้เขียนรูปอย่างจริงจัง บางวันเขียนได้หลายรูป ทำให้รู้ชัดขึ้นอีกว่าการเขียนรูปเหมือนกับการเขียนหนังสืออย่างแยกกันไม่ออก

เขียนหนังสือแต่ละเรื่องจะต้องคิด ต้องมีเค้าโครงเรื่อง เขียนรูปก็เช่นกัน และพอลงมือเขียนไปแล้วสามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้เรื่อยๆ จนกว่าจะลงตัว และเมื่อลงตัวแล้วต้องหยุด ถ้าไม่หยุดจะละและเลอะ เขียนหนังสือมีตัวละคร สีต่างๆ ที่ผู้เขียนรูปนำมาป้ายลงไปบนเฟรมก็มีหน้าที่เหมือนตัวละครในนวนิยายเช่นกัน ผู้เขียนจะต้องวางตัวละครให้ถูกที่ถูกทาง มิเช่นนั้นผลงานที่ออกมาจะไม่ดีและไม่สวย

หลังจากผมผสมสีแล้วใช้แปรงทาลงไปบนเฟรมเป็นรูปทรงต่างๆ ผมก็หันมาเขียนภาพทิวทัศน์แบบนามธรรม คือเอาโครงสร้างของธรรมชาติเท่านั้น แล้วใช้สีตามที่อยากใช้โดยไม่จำเป็นต้องให้เหมือนกับธรรมชาติเขียนเสร็จ ดูแล้วผลงานที่ได้ออกมาแข็งๆ ยังไงพิกล

ในความรู้สึกของผม ผลงานศิลปะที่ดีจะต้องอ่อนไหว ให้อารมณ์ ไม่ใช่ออกมาที่อู่ ผมจึงเลิกเขียนรูปแบบที่ว่า หันมาคิดค้นใหม่ บังเอิญวันหนึ่งไปเปิดหนังสือเกี่ยวกับการตกแต่งบ้าน ภายในเล่มมีสีสันทันดูแล้วสวยงามมาก เพียงแต่เป็นภาพถ่าย ผมเอาเพียงส่วนหนึ่งของภาพที่เห็นมาเขียนลงไปบนผืนผ้าใบ ปรากฏว่าภาพออกมาพอตัวเองได้ แต่ก็ยังไม่ถูกใจ อีกทั้งยังให้ความรู้สึกที่ไม่ดีด้วย เพราะเหมือนไปลอกเลียนสีจากภาพถ่ายแทนที่จะคิดด้วยตนเอง

เขียนภาพอย่างที่ว่าไปหลายชิ้น ผลที่สุดก็ต้องเลิกเขียน ทหาวิธีใหม่ต่อ

วันหนึ่งสมองแวบขึ้นมาว่า น่าจะให้ภาพจากฝีมือของผมเหมือนนวนิยายหรือเรื่องสั้น คือให้มีตัวละคร ผมจึงสมมุติตัวละครขึ้น เป็นสีเหลี่ยมที่มีลักษณะแตกต่างกันทั้งรูปร่างหน้าตาและขนาด

รูปสีเหลี่ยมที่ว่า มีทั้งพระเอก นางเอก ตัวโกง ตัวประกอบและคนดู ผมจับมาให้อยู่ในผืนผ้าใบ ทว่าเขียนได้เพียงภาพเดียวก็ต้องเลิก เพราะถ้าใช้ตัวละครเดิมแล้วเขียนไปเรื่อยๆ ทุกอย่างจะเป็นของผมก็จริง แต่ก็คงน่าเบื่อ เบื่อทั้งคนดูและเบื่อกับคนเขียนภาพ

จากนั้น ผมได้ค้นคว้าต่ออีก เห็นผ้าพื้นเมืองของไทยมีลายสวยงาม แต่จะเขียนให้เหมือนคงจะยาก ผมไม่มีความสามารถพอ บังเอิญในช่วงนี้ผมได้ไปเที่ยวที่อุทยานผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี ไปที่นั่นแทนที่จะติดใจภาพเขียนสีของคนโบราณ กลับติดใจลายของหินที่เป็นไปตามธรรมชาติ ซึ่งมีลายเหมือนลายผ้าที่ทอในภาคอีสาน ผมจึงนำมาเขียนเป็นภาพนามธรรมโดยจินตนาการถึงสีของลายหินที่เคยไปเห็นมา

เขียนภาพลายผ้าได้หลายภาพ บางภาพรู้สึกพอใจ ถึงขนาดนำผลงานไปให้ คุณกมล ทัศนาญชลี ศิลปินแห่งชาติ และ อาจารย์เดชา วราฮุน ดูที่บ้านของคุณสุเทพ สังข์เพชร

จำได้ว่าพอทั้งสองท่านดู ถึงไม่พูดอะไรแต่ก็มองออกว่า การเขียนภาพของผมยังไม่ผ่าน แปลว่าควรหัดเขียนต่อไป อาจารย์เดชา วราฮุน กรุณาแนะนำผมว่าให้หัดเขียนภาพเล็กๆ ก่อน อย่าเพิ่งเขียนขนาดใหญ่ เพราะภาพที่ผมเขียนมีขนาด 80x90 เซนติเมตร ถือว่าใหญ่เกินไปสำหรับมือใหม่เช่นผม

ผมจึงเชื่อ โดยเริ่มต้นเขียนภาพบนเฟรมขนาดแค่ 30x40 เซนติเมตร เท่านั้น

ถึงตรงนั้นชั่งเริ่มด้วยเขียนอะไรไม่ค่อยถูกบังเอิญอีกนั้นแหละผมได้ไปเที่ยวที่นครวัดมา จึงเกิดความคิดว่าน่าจะทำงานศิลปะแบบสื่อผสมบ้าง โดยเอาภาพถ่ายจากปราสาทนครวัดมาปะลงไปในผ้าใบ จากนั้นเอาสีตามที่เรากำลังต้องการมาป้ายลงไป

